

LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Geplande werken aan de Merodelei te Turnhout Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
A. Van den Wijngaert
K. Dupré

Colofon

Titel: Geplande werken aan de Merodelei te Turnhout. Programma van Maatregelen.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut, Amber Van den Wijngaert & Kasper Dupré
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 1127

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: september 2025
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel II. Programma van Maatregelen

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
2. TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3. AANBEVELINGEN	6

1. Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Merodelei te Turnhout (provincie Antwerpen). Het wordt in het noorden begrensd door de Diksmuidestraat, in het oosten door de bebouwing en een braakliggend terrein aan de Prinsessenstraat, aan de zuidrand door de Merodelei en aan de westzijde door de bebouwing aan de Prinsenstraat.

Het omvat twee percelen met een totale oppervlakte van ca. 19.909 m². Binnen het terrein bevindt zich momenteel een stelplaats van De Lijn, omvattende een verhard binnenplein met daarrond vrijstaande loodsen en een onthaalgebouw aan de straatzijde. (Figuur 1) , enkele kleine groenzones, een verhard basketbalplein en een kleine wadi.

De opdrachtgever plant een renovatie van de stelplaats omwille van de elektrificatie van de stelplaats. Deze vernieuwing omvat de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel, met daarbij de vervanging van de bestaande verharding (asfalt-, betonklinker- en betonverharding). Op verschillende locaties verspreid over het plangebied zullen hoog- en laagspanningscabines geplaatst worden met de bijhorende omvormerparken, kabelgoten en brandwanden. De stalen portieken en stopconstructies zullen gesloopt worden, alsook een keerwand in beton, een stalen afdak. De bestaande verlichtingsarmaturen worden verwijderd.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding van het plangebied.

2. Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	de Merodelei z.n., 2300 Turnhout
Ligging	de Merodelei z.n., 2300 Turnhout
Kadastrale gegevens	Turnhout, 4 ^e afdeling, sectie P, percelen 143A6 en 143W5
Bounding Box	X Y
	189005.04686930028 223577.8943753522
	189913.07420797696 224031.13459721295
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2025G98
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Amber Van den Wijngaert Kasper Dupré, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162 Kasper Dupré: OE/ERK/Archeoloog/2025/00009
Termijn	September 2025
Geplande ingreep	Vernieuwing van de bestaande stelplaats met vervanging verharding, aanleg gescheiden riolering, sloop structuren en inplanting nieuwe hoog- en laagspanningscabines met bijhorende infrastructuur.
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 19.909 m ²
Oppervlakte werken	ca. 19.909 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, vrijgave

3. Aanbevelingen

3.1.1. *Potentiebepaling*

Op basis van de landschappelijke kenmerken van het plangebied kan gesteld worden dat er een matig gunstige situatie aanwezig is. Het terrein ligt op een zwakke helling die afloopt naar de vallei van de Aa. Natuurlijke waterlopen liggen op meer dan 500 m afstand. Op basis van de historische kaarten en de bodemkaart kan opgemerkt worden dat het plangebied lange tijd in gebruik was als akkerland en dat er in een deel van het terrein pluggenbodems aanwezig kunnen zijn ten gevolge van deze landbouwactiviteiten.

Sinds de late 19^e eeuw werd de huidige stelplaats in gebruik genomen door de Buurtspoorwegen, met 150 jaar aan bodemvervuiling- en verstoring als gevolg. Hoewel de pluggenbodems eventuele resten uit de steentijd afgedekt zouden kunnen hebben waardoor deze goed bewaard gebleven zijn, werden deze wellicht reeds verstoord door recentere activiteiten op het terrein. Vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving registreerden in de meeste gevallen ook een sterk verstoord bodemopbouw, met slechts zeer fragmentair bewaarde resten van oorspronkelijke podzolprofielen. Bijgevolg moet een lage kans voorop gesteld worden voor het aantreffen van resten uit de steentijd.

Vanaf het neolithicum wordt de landbouw geïntroduceerd. De aanwezigheid van vruchtbare gronden is hiervoor erg aantrekkelijk. In de omgeving van het plangebied zijn talrijke resten uit de metaaltijden en de vroege/volle middeleeuwen bekend. Bijgevolg kunnen dergelijke archeologische resten ook binnen het plangebied verwacht kunnen worden. Het potentieel loopt door tot het einde van de 19^e eeuw. Omwille van de eerder beschreven inrichting van het terrein sinds het einde van de 19^e eeuw, waarbij de bodem al sterk verstoord werd, moet kans op het aantreffen van sporen en vondsten vanaf het neolithicum als eerder laag benoemd worden.

3.1.2. *Kennisvermeerderingspotentieel*

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch relatief interessante zone bevindt, hoewel de inrichting van het terrein sinds het einde van de 19^e eeuw het potentieel grotendeels teniet gedaan heeft. Huidig kennisvermeerderingspotentieel moet dan ook als eerder laag benoemd worden (**onderzoeksvraag 5**).

Tot nu toe is het beeld over het verleden in het gebied rondom het plangebied toegespitst op de metaaltijden en de volle middeleeuwen. Verder archeologisch onderzoek zou gezien de verwachte bodemtoestand niet veel meer informatie kunnen opleveren over de menselijke aanwezigheid in dit gebied. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt als laag ingeschat.

3.1.3. Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor dit terrein sprake is van een eerder lage potentie wat betreft de periode paleolithicum tot en met de nieuwste tijd. Het eerder bestaande middelhoge potentieel werd teniet gedaan bij de ontwikkeling van het terrein in de late 19^e eeuw en de daarop volgende vernieuwingsfasen. Deze ingrepen hebben een eventuele archeologische site vrijwel zeker verstoord.

Bodemrapporten wijzen op diepe vervuiling met motorolie, kolengruis en metaalslakken. De historische bebouwing uit de 19^e en vroege 20^e eeuw is grotendeels verdwenen na 1995, maar opgenomen in de Inventaris Onroerend Erfgoed.

De nieuw aan te leggen verharding zal de reeds veroorzaakte verstoringsdiepte niet overschrijden. Overige geplande bodemingrepen zullen slechts plaatselijk tot een diepere verstoring van het bodemarchief leiden (nutsvoorzieningen: riolering, hoog- en laagspanningscabines, verlichting). Het gaat om dermate kleine oppervlaktes dat deze archeologisch gezien niet interessant zijn.

Verder archeologisch vooronderzoek om beter de archeologische potentie van dit terrein in te kunnen schatten wordt niet geadviseerd vanuit een kosten-batenanalyse, waarbij rekening is gehouden met de inspanning van verder onderzoek in functie van kennisvermeerdering.